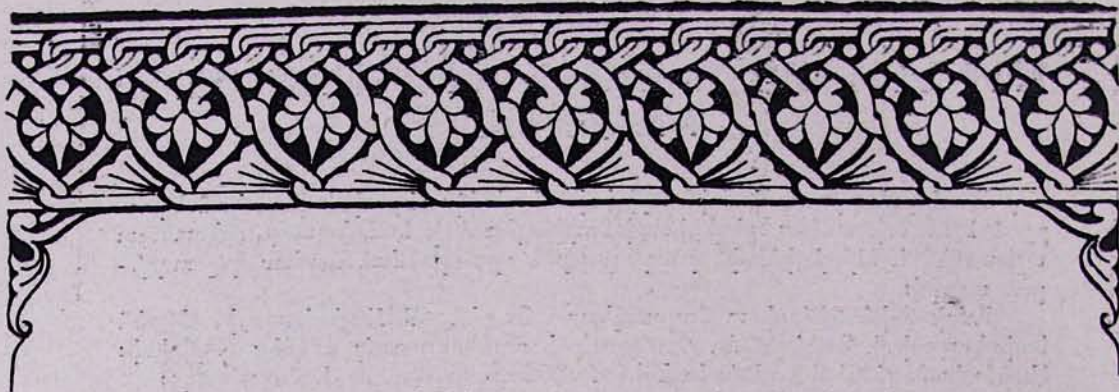

ԵՐԵՔ ՀՈՎՎԱՊԵՏՆԵՐԻ ԴԻՄՈՒՄԸ

արդկությունը նորից տազնապալից ժամանակներ է ապրում: Աշխարհի վրա նորից սկսել է սավառնել նոր պատերազմի սև ուրվականը: Աշխատավոր մարդկության արյուն ֆրոնտով հղփացած մի խումբ գաղութարարներ, նոր երկրներ տիրելու և նոր ժողովուրդներ ստրկացնելու իրենց հրեշային ծրագրերի հետևից ընկած, ուզում են մարդկությանը մի նոր և անավոր սպանդի մեջ փաշել: Նրանք գործառնալի են ենթարկում աշխարհի բոլոր հետադեմ ուժերը, զենք են բաժանում, ռազմական բազաներ ստեղծում և ամեն տեսակի նենգ միջոցներով հրահրում համաշխարհային նոր հերդեհը:

Քնած չէ սակայն աշխատավոր մարդկությունը: Նախորդ համաշխարհային երկու աշխարհավեր պատերազմների տասնյակ միլիոնների թափած արյունը սրափեցրել է մարդկության խիղճը: Այլևս ո՛չ ոք չի կամենում շահագործողների խեղկատակ գործիք լինել և արյուն թափել պորտաբույծների համար: Աշխարհի բոլոր առաջավոր մարդիկ այժմ միավորվում են խաղաղության համար պայքարող կազմակերպությունների մեջ, ջերմ պաշտպան ունենալով խաղաղության հուսալի հենարան Սովետական մեծ Միությունը: Նրանք համարձակ պայքարում են պատերազմի հրձիգների դեմ ու մերկացնում ռազմամուլների ստոր միտումները:

Ողջ աշխարհն այժմ փաստորեն բաժանված է երկու գլխավոր ճակատների՝ աշխատավորության ճակատի, որը խաղաղություն

է ուզում, և շահագործողների ճակատի, որը պատերազմ է պատրաստում:

Հակոտնյա հակառակներից յուրաքանչյուրն ունի իր սեփական գաղափարախոսությունը և շահը: Ի՞նչ է ուզում աշխատավորությունը. ազատ լինել շահագործումից և ապրել եղբայրական խաղաղության մեջ, ի՞նչ են ուզում շահագործողները. ստրկության մեջ պահել իրենց գերիշխած երկրների աշխատավորներին և աշխատել նոր երկրներ տիրել, մարդկային նոր ուժեր ստրկացնել ու միլիոնների արյան և արցունքի գեղով, ավելի մեծացնել իրենց շահույթը:

Ամերիկյան ռազմամուլները վերջին ժամանակներս առանձնապես զազազել են այն պատճառով, որ որոշ երկրներում գիտակցության եկած աշխատավորները իրենց ձեռքն են վերցնում իրենց երկրների իշխանությունը և ձգտում են ազատության: Նրանք ցանկանում են բռնությամբ, զենքի ուժով աշխատավորությանը պահել ստրկական վիճակում: Աշխարհն այժմ տեսնում է այն գազանությունները, որ կատարվում են ազատասեր կորեացիների նկատմամբ:

Պատերազմի հրձիգների ստեղծել են պատերազմի անխուսափելիության իրենց նողկալի «փիլիսոփայությունը», որի էությունը կայանում է նրանում, որ պատերազմը ցանկալի մի երևույթ է, որովհետև նա գալիս է պակասեցնելու մարդկության օր ավուր ահող թիվը և հավասարակշռությունը ստեղծում մարդկանց ֆանակի և բնության ընդհեռած բարիքների հնարավորությունների միջև: Այդ մարդատյաց ֆաղափականության անսոցո ձևակերպումը կարելի է տեսնել գեներալ Շասիների հետևյալ ցիկլի հայտարարության մեջ. «Մինչև այժմ պատերազմը վատ միջոց էր մարդկանց ոչնչացման հա-

ՌՈՒՍԱՅ ԵԿԵՂԵՑՈՒ ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

մար: Երկրագնդի բնակչությունն իրապես չի դադարում անից: Ըստ որում, անում է շափազանց անհանգստացնող շափերով: Ուստի և անշափ ձեռնտու է հայտնաբերել այնպիսի ռազմական մի միջոց, որ սպանվեն մարդիկ, բայց վնաս չպատճառվի շենքերին:

Ի՞նչպիսին պիտի լինի ֆրիստոնյա եկեղեցիների դիրքը հակադիր գաղափարներով և հակադիր ցանկություններով դեմ առ դեմ կանգնած այս երկու ճակատների նկատմամբ. որի՞ն պիտի հարեն նրանք — խաղաղության կողմնակիցներին՝, քե պատերազմի հրձիգներին: Այս հարցը ծառացել է աշխարհի բոլոր տեսակի կազմակերպությունների, որոնց քվում և ֆրիստոնյա եկեղեցիների առաջ: Ոչ ոք չի կարող և չպիտի խուսափի կողմնորոշումից:

Նախ քան այս հարցին պատասխանելը, անհրաժեշտ է անդրադառնալ ֆրիստոնեական վարդապետությանը՝ ծանոթանալու նրա սկզբունքային մոտեցմանը՝ խաղաղության և պատերազմի հարցերին, Ի՞նչ է ավանդել Եկեղեցու հիմնադիրը՝ Հիսուս Քրիստոսը:

Իր տանջանքներից առաջ, երբ հրաժեշտ էր տալիս աշակերտներին, Փրկիչը նրանց միայն մի բան կտակեց՝ խաղաղություն.

«Խաղաղություն քողում ձեզ, զխաղաղություն զիմ տամ ձեզ» (Հովն., ԺԳ, 27):

Ըստ Պողոս առաքյալի, աստվածային այն բազմությունը, որին մենք ձգտում ենք, կերակուր և ըմպելիք չէ, այլ արդարություն և խաղաղություն. «Զի ոչ է արհայությունն Աստուծոյ կերակուր եւ ըմպելի, այլ արդարութիւն եւ խաղաղութիւն» (Քուրք առ Հռովմայեցիս, ԺԳ, 17):

Փրկիչը իր հայտնի լեռան ֆարոգի մեջ երանի է տալիս խաղաղարարներին, անվանելով նրանց Աստծու որդիներ. «Երանի՜ խաղաղարարաց, զի նոքա որդիք Աստուծոյ կոչեսցին» (Մատթ., Ե, 9):

Այպես, Փրկչի խոսքերով, Խաղաղարարները Աստծու որդիներն են:

Հիմք ունի՞ արդյոք ֆրիստոնյան մագաշափ անգամ տատանվելու պատերազմի և խաղաղության հարցերը ֆենեկիս: Երբե՛ք: Քրիստոնեությունը պատերազմ և մահ ֆարոգող վարդապետություն չէ, այլ՝ խաղաղության և կյանքի:

Ելնելով անա ֆրիստոսավանդ այս սկզբունքից, իրենց հեղինակավոր խոսքն են ասել աշխարհի եկեղեցական բազմաթիվ համայնեհները և առանձին հոգևորականներ:

ՀԱՅՈՑ ԵԿԵՂԵՑՈՒ ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

Գեահատելի աշխատանք կատարեց Չեխոսլովակիայի Լուգաշովիցո ամառանոցում գումարված Բրիտոնյա եկեղեցիների ներկայացուցիչների կոնֆերանսը: Իսկ Սովետական Միության Բրիտոնեական երեք ինֆանտկաի եկեղեցիների հովվապետները՝ Մոսկվայի և համայն Ռուսիո Պատրիարք Նորին Սրբազնություն Ալեքսի, Համայն Վրաց Կաթողիկոս Նորին Սրբազնություն Կալիստատը և Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս և Մայրապետ Պատրիարք Նորին Ս. Օծություն Գեորգ Զ.ը սույն քվի օգոստոսի 5-ին տեղի ունեցած խորհրդակցության ժամանակ ընդունել են դիմում՝ ուղղված աշխարհի բոլոր եկեղեցիներին, և որը տպագրվում է «Էջմիածին» ամսագրի ներկա համարում:

Երեք եկեղեցիների պետերը կոչ են անում բոլոր Բրիտոնյա հովվապետներին, հովիվներին և հավատացյալներին՝ «միավորել իրենց ուժերը համատեղ պայքարի ընդդեմ համաշխարհային աղետի սպառնալիքի»:

Նրանք պահանջում են, որ Բրիտոնյաները գործունե աջակցություն ցույց տան «խաղաղության մարտիկների ազնիվ որոշումներին՝ արգելելու ատոմական զենքի և պատերազմի հանցագործ հանաչել այն կառավարությանը, որն առաջինը կգործադրի այդ զենքը»:

Նշված դիմումի մեջ երեք Բրիտոնյա եկեղեցիների պետերը խաղաղության պահանջում են համար աշխատակցության են հրավիրում «եկեղեցիների համաշխարհային միությանը», կաթոլիկ հոգևորականության այն մասին, որը հավանություն չի տալիս Վատիկանի ռազմամուլ ֆաղափականությանը, և Անգլիկան բույր եկեղեցուն:

Երեք Հովվապետները կոչ են անում բոլոր Բրիտոնյաներին «մտնել խաղաղության պաշտպանության միությունների մեջ և ամեն կերպ աջակցել նրանց աշխատանքին»: Նրանք պահանջում են, որ «Յուրաքանչյուր հովվապետ և յուրաքանչյուր քահանա նույն աշխատանքը տանի եկեղեցու բեմից, հրավիրելով իր հոտին աղոթելու խաղաղության համար ողջ աշխարհի վրա, դեպի խաղաղ ստեղծագործ աշխատանք և օրհնելով ամեն մի միջոցառում, որն ուղղված է խաղաղության հաստատմանը և ավետարանական ճշմարտությանը կյանքում»:

Կասկած լինել չի կարող, որ աշխարհի բոլոր գիտակից Բրիտոնյաները, առանց դավանանքի խտրության և պարտիական պատկանելության, առաջնորդվելով իրենց Բրիտոնեական խղճով, կբարձրացնեն իրենց մարդասեր ձայնը հանուն խաղաղության,

ՎՐԱՅ ԵԿԵՂԵՑՈՒ ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

եղբայրության և մարդկանց երջանկության:

Քրիստոնյա հովիվները պիտի զգաստ լինեն, որովհետև մարդասեր ցայսեր ցանկանում են հոշոտել իրենց հոտը: Նրանք քաջ հովիվների նման արքուն պիտի հսկեն և պաշտպանեն իրենց հոտը գիշատիչ գայլերից, հիշելով Փրկչի հայտնի խոսքերը. «Ես եմ հովիւն քաջ. հովիւ քաջ զանձն իւր դնէ ի վերայ ոչխարաց: Իսկ վարձկանն որ ոչ է հովիւ, որոյ ոչ իւր են ոչխարքն, իբրեւ տեսանէ զգայլն զի գայլ, քողու զոչխարսն եւ փախչի. եւ գայլն յափշտակէ զնոսա եւ ցրուէ» (Հովն., Ժ, 11—12):

ՍՍՈՒՄ Բրիտանյա Երեւ Եկեղեցիների պետերն իրենց դիմումի մեջ կոչ են անում բոլոր Բրիտանյաներին՝ անվարան զորավիզ հանդիսանալ խաղաղության: Պատերազմի դեմ պայքարելու հարցը ներկայումս մարդ-

կության համար նակատագրական նշանակություն ունեցող մի հարց է: Նրա կարևորությունը շատ պարզ ասված է վեհափառ Կարողիկոսի հետևյալ խոսքերում. «Հանուն Բրիտանյայի խաղաղության անհրաժեշտ է քաջացել և պայքարել պատերազմի հրձիգների դեմ, որպեսզի համաշխարհային երկու ահուկի պատերազմներում մարդկության քափած արյունից և արցունքից զոյացած գետերի նման նոր գետեր չհոսեն, մարդկային հոգու ստեղծագործած անցին զանձներ չանեանան, մարդու ստեղծած նյութական կուլտուրան չոչնչանա և աշխարհը խեղանդամների և մուրացկանների ավերակ աշխարհ չդառնա» (Գեորգ Զ. Կաթողիկոսի օգոստոսի 8-ին Ս. Էջմիածնի Մայր Տաճարում արտասանած ճառից):

